

סח:

עין משפט
נר מצוה

איזהו נשך פרק תמישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

א [ו] וקמח טו; א [ו] לעיל טו.
ז [ב] דמח.

הגהות הב"ח

(א) נ"ב דנשי טריחא.
נ"ב עין נ"ב דף קמח
ע"ג:

הגהות הגר"א

[א] תב"ד ד"ה מקום.
ור"מ נ"ב ט"ו. וי"ב וי"ב
נ"ב ט"ו. וי"ב וי"ב וי"ב
[ב] ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב

הגהות הר"מ

[א] תב"ד ד"ה מקום.
ור"מ נ"ב ט"ו. וי"ב וי"ב
נ"ב ט"ו. וי"ב וי"ב וי"ב
[ב] ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב
ט"ו ט"ו ט"ו. וי"ב

לעני רש"י

משיג"א [משיג"א] י"ב
החל.

איבא ביצים מזורות. דשרו נאכליה
ומלין דף מד: ביצים מזורות
למימר לא מלא ביצים מזורות ילך לבימו
טובא הלכך אפילו כי לא מלא ערי:
שכר בתף אפעות אבהמה מעיין בו'
רשב"ג אומר בו'. ק"ב כמות נמוקפתא
(פ"ה ע"ג) וכן גרס בקונטרס אבל
ברוב ספרים גרסינן בתר לבהמה
מעלין ולהעלות ולדות בשכר עמלו
ומזוני מעלין ומזנין למימר דרשב"ג
לא פליג אלא ארשא דלחמך במילתיה
דלין נותן לו שכר כסף למעות אבל
אסיפא למקום שנהגו להעלות ולדות
בשכר לא פליג אי נמי כל שכן פליג
בספא דלא אמאי אילטרין מ"ק
למימתי סיפא כיון דחמא רישא אלא
אילטרין לאשמועינן שלא תלחמך
מנהג חמור כ"כ שמעלין ולדות בשכר
יכול לשנות אם כן לרשב"ג דיכול
לשנות גריסא כ"כ בספא [א] ור"ה
גריס מקום שנהגו להעלות שכר כסף
למעות מעלין לבהמה מעלין להעלות
ולדות כו' [א] פ"ה א"כ הו"ל פירות ככר
מונחין כחצר המקבל מעלה לו פירות
כשער שצוק ומעלה עליהם שכר
כסף שהיו לרביעין להניח פירות מנימו
של הנותן לבימו של מקבל דלמימתי
היו פירות מופקדין אלא מעלה לו
במעו: ורשב"ג א"כ בעי שכר
עמלו ומזוני. פשיטא דשכר מזוני
בעי למיבד דהיאך יהיו גללים שכר
מזוני אלא מעמלו גידא פריך דאפילו
עם אמו הרנה פעמים לרץ שכר
כתף: **הא איבא** ג"כ. ובפרק
אלו תלויות (לעיל דף טו.) גבי שה
דלבידה פריך ותימא לאמתי גללים
ומנשי דסתם גללים מפקד להו התם
לכ"ע מחיל להו בשביל השנת קין
אלא הכא לרץ ליתן שכר רוזה הוא
להיות פטור ע"י גללים:

מוסף רש"י

כפועל בטל של אותה
מלאכה דאכל מיהו.
כחא דאכל רוזה לית
ולפתח תכחיו לית
מתלמידי וי"ב נדה שהיא
שוקה וי"ב וי"ב וי"ב וי"ב
קלה טו. הלל לפי טור
מתלמידי וי"ב וי"ב וי"ב
מלאכה שנוהגת קל וי"ב
רב או חילף וי"ב וי"ב וי"ב
דאם הו"ל נוקד מרגלים
שנוהגת טהא לנשיח
ובכרי מריחא. אם אמר לו
טול וכן וי"ב וי"ב וי"ב
מתלמידי. וי"ב וי"ב וי"ב
אלא דבר מועט. שכר טהא
ואין זה טהא. וי"ב וי"ב וי"ב
קשה הוא כתי נדה. אם
אמר לו תהא נוטל כשמי
ששה וי"ב טול וי"ב וי"ב
הו"ל מתלמידי וי"ב וי"ב וי"ב
מתלמידי קלה טו. נוח לו
להטיל וי"ב וי"ב וי"ב וי"ב
כ"י הו"ל אבדא יחיב ליה
שכר חטול מתלמידי.
וי"ב וי"ב וי"ב וי"ב וי"ב
שהיא ליה שוק מתלמידי
קשה אלא וי"ב וי"ב וי"ב
מיון עגל עם אמר. ואין
לרץ ליתן שכר עגל ומזון
לגמל אלא להם וי"ב וי"ב וי"ב

אמר אביי כפועל בטל של אותה מלאכה
דבטל מיהו וצריכא דאי תנא חנוני חנוני
הוא דכני ליה כפועל בטל משום דלא נפיש
טרחיה אבל מעות ליקח בהן פירות (ב) דנפיש
טרחיה אימא לא סגי ליה כפועל בטל ואי
תנא מעות ליקח בהן פירות הוה אמינא התם
הוא דבעי כפועל בטל משום דנפיש טרחיה
אבל חנוני דלא נפיש טרחיה אימא סגי ליה
במשהו בעלמא דאפילו לא טבל עמו אלא
בציר ולא אבל עמו אלא רגורת אחת והו
שכרו צריכא: (כמה עזי ותרנגולין מעלין
סימן) תנו רבנן כמה הוא שכרו בין מרובה
ובין מועט דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר
אפילו לא טבל עמו אלא בציר ולא אבל עמו
אלא רגורת אחת והו שכרו ר' שמעון בן
יוחאי אומר נותן לו שכרו משלם תנו רבנן
אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים ולא
כל דבר שאינו עושה ואוכל לאמצחה ר' יוסי
ברבי יהודה אומר שמין את העזים מפני
שתולבות ואת הרחלים מפני שגוזזות ושופות
ואוכלת ותנא קמא גיזה וחלב לא ספק לשכר
עמלו ומזוני וחלב כולי עלמא לא
פליגי כי פליגי בנשיובי ותותרי תנא קמא
סבר לה כר' שמעון בן יוחאי דאמר נותן לו
שכרו משלם ר' יוסי ברבי יהודה סבר לה
כאבדא דאמר אפילו לא טבל עמו אלא בציר
ולא אבל עמו אלא רגורת אחת והו שכרו
תנו רבנן משכרת אשה לחברתה תרנגולת
בשני אפרוחין אשה שאמרה לחברתה
תרנגולת שלי וביצים שלי ואת נחלוק
באפרוחין רבי יהודה מתיר רבי שמעון אוסר
ורבי יהודה לא בעי שכר עמלו ומזוני איבא
ביצים מזורות תנו רבנן במקום שנהגו להעלות
שכר בתף למעות לבהמה מעלין ואין משנין
מזנהג המדינה רבן שמעון בן גמליאל
אומר שמיין עגל עם אמו וסיה עם אמו
ואפילו במקום שנהגו להעלות שכר בתף
למעו: ורשב"ג לא בעי שכר עמלו ומזוני
איבא גללים ואידך ג"ללים אפקורי מפקד
להו: אמר רבי נחמן הלכה כרבי יהודה
והלכה כרבי יוסי ברבי יהודה והלכה כרבן
שמעון בן גמליאל בני רב עיליש נפק עליהו
ההוא שטרא דהוה כתיב ביה פלגא באגר
פלגא בהפסד אמר רבא רב עיליש גברא
רבה הוא ואיסורא לאינשי לא הוי ספי ימא
נפשך אי פלגא באגר תרי תילתי בהפסד
אי

רצית לבעל הבית דאי קביל עליה הכי רציתא הוא דקטרת פלגא
פקדון משום פלגא דמלוה אלא ודאי שטרא הכי מפרשי לנשייה
שקבל עליו אמו מהם שריצה: אי פלגא. יקבל הנותן באגרא יקבל
עליו אחריות ההפסד יותר ממחצית כגון מרי תילתא דהשתא ליכא
רצית דהשתא ליכא אלא תילתא מלוה דלא קביל עליה רב עיליש אלא
תילתא באחריותו וקסקיל פלגא באגרא והוה מאי דשקיל באגרא
טפי מחילתא שכר עמלו לטרות שהוא עוסק בשני שלישי פקדון:
אי

א פלגא באגר תרי תילתי בהפסד
אי פלגא באגר תרי תילתי בהפסד
באגר. ק"ב גרס בקונטרס ויגריסא
זו קאי רישא אנותן וסיפא ארז
עליש המקבל ואי גרסינן פלגא באגר
תרי תילתי בהפסד ואי פלגא בהפסד
תילתא באגר אז קאי הכל אנותן
ואי גרסינן פלגא באגר תילתא
בהפסד ואי פלגא בהפסד תרי
תילתי באגר אז קאי הכל ארז עליש
[א] וקשה וכי שוטה הנותן לעשות כזה
למקבל ולתלות בדעתו דכשיראה
הפסד יאמר אי רוצה פלגא באגר
ועלין תרי תילתי בהפסד ואם יראה
רווח יאמר אי רוצה פלגא בהפסד
ושי שליש רווח והרי כאילו התנה
שמקבל הנותן עליו תילתא באגר
ושי תילתא בהפסד ויש לומר
דשמא זמן אחד קבוע להם שמון
אותו זמן יכרר רב עיליש אחיה
מס שריצה אי נמי רצא היה תמייה על לשון השטר דאי פלגא
באגר הוה לו לכחוד תרי תילתי בהפסד כו' ור"ח גרס נפק עלייהו
שטרא דכתב ביה פלגא באגר ובהפסד ולא גרס ופלגא בהפסד וכן
רבינו משולם והשתא מדקדק דעל כרחק האי פלגא דכתב בשטר לא
קאי אלא באבא ולא אהפסד דהא כיון דפלגא באגר בעינן תרי תילתי
בהפסד דאי פלגא קאי נמי אהפסד אם כן הוה בעינן תרי תילתי באגר
אלא ודאי האי שטרא הכי קאמר פלגא באגר ותרי תילתי בהפסד:
אלא

רצית לבעל הבית דאי קביל עליה הכי רציתא הוא דקטרת פלגא
פקדון משום פלגא דמלוה אלא ודאי שטרא הכי מפרשי לנשייה
שקבל עליו אמו מהם שריצה: אי פלגא. יקבל הנותן באגרא יקבל
עליו אחריות ההפסד יותר ממחצית כגון מרי תילתא דהשתא ליכא
רצית דהשתא ליכא אלא תילתא מלוה דלא קביל עליה רב עיליש אלא
תילתא באחריותו וקסקיל פלגא באגרא והוה מאי דשקיל באגרא
טפי מחילתא שכר עמלו לטרות שהוא עוסק בשני שלישי פקדון:
אי

רצית לבעל הבית דאי קביל עליה הכי רציתא הוא דקטרת פלגא
פקדון משום פלגא דמלוה אלא ודאי שטרא הכי מפרשי לנשייה
שקבל עליו אמו מהם שריצה: אי פלגא. יקבל הנותן באגרא יקבל
עליו אחריות ההפסד יותר ממחצית כגון מרי תילתא דהשתא ליכא
רצית דהשתא ליכא אלא תילתא מלוה דלא קביל עליה רב עיליש אלא
תילתא באחריותו וקסקיל פלגא באגרא והוה מאי דשקיל באגרא
טפי מחילתא שכר עמלו לטרות שהוא עוסק בשני שלישי פקדון:
אי